

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM
VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:

№ _____

2022 yil “__” ____

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

_____ **Bozorov O.N.**

“__” _____ 2022 yil

**HUDUDLAR DAVLAT KADASTRI
FANINING ISHCHI O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 300000 - Ishlab chiqarish texnik soha
Ta’lim sohasi: 310 000 - Muhandislik ishi
Ta’lim yo‘nalishi: 5311500 - Geodeziya, kartografiya va kadastr (BIQ)

Jami o‘quv soati: 206 soat			
Shu jumladan			
	Jami	7-semestr	8-semestr
Ma’ruza	56 soat	28 soat	28 soat
Amaliy mashg‘ulotlar	56 soat	28 soat	28 soat
Mustaqil ta’lim soati	94 soat	47 soat	47 soat

Qarshi-2022 yil

Fanning ishchi o'quv dasturi tasdiqlangan fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar: J. Mirzaev -QarMII “Geodeziya,
kadastr va yerdan foydalanish”
kafedrası assestenti

Ishchi dastur Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining “Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasining 2022 yil ____ ____ dagi __ son yig'ilishida hamda “Geologiya va konchilik ishi” fakulteti Uslubiy Komissiyasining 2022 yil ____ ____ dagi __ son yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlangan.

Institut Uslubiy Kengashining 2022 yil ____ ____ dagi __ son yig'ilishi qarori bilan o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i:

Sh.R.Turdiyev

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi:

M.J. G'ofirov

Kafedra mudiri:

G'.N.Aliqulov

Kirish

Ushbu fan talabaning hududlarning tabiiy-resurs va xo‘jalik salohiyati, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi va ekologik holatini hisobga olish hamda baholash maqsadlarida hududlarning davlat kadastrini tuzish va yuritish jarayonlari to‘g‘risidagi ma’lumotlarga ega bo‘lish imkonini beradi.

«Hududlar davlat kadastrini» fani 4-kurs bakalavrlari uchun ixtisoslik fani hisoblanadi va bo‘lg‘usi mutaxassisning ilmiy texnikaviy, ilmiy tadqiqot va ishlab chiqarishdagi faoliyatini belgilaydi xamda hududlar kadastrini respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida yuritishni o‘rgatadi.

Fanning maqsad va vazifalari

«Hududlar davlat kadastrini» fanining maqsadi talabalarga xududlar davlat kadastrini tuzishning zamonaviy tamoyillarini va ularni yuritish bo‘yicha zaruriy ko‘nikma va malakani shakllantirishdir asosida O‘zbekiston Respublikasida respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida xududlar kadastrini tuzish vazifalarini o‘rgatishdan iboratdir.

Fan buyicha talabalari bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar

- xududlar davlat kadastrini tizimi va uni shakllantirish to‘g‘risida umumiy ma’lumotlar hamda ularni yuritish, xususan ularning huquqiy, texnik, texnologik va iqtisodiy qirralarini haqida **bilim va tasavvurga ega bo‘lishi;**

- xududlardagi kadastr obyektlarini shakllantirish va yuritishning xuquqiy xamda tashkiliy asoslarini, rivojlangan mamlakatlarda yuritilayotgan kadastr ishlarining tajribalarini, turli obyektlarga bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatiga olish, xisoblarini yuritish, shuningdek baholashni **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

- xududlar davlat kadastrini tizimining o‘rni va xususiyatini, unda bajariladigan ishlarining mazmuni, mohiyati va ahamiyati, shuningdek respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida yuritilishin shakllantirish **ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak.**

Fanning ishlab chiqarishdagi o‘rni

Hozirgi kunda hududlarning tabiiy-resurs va xo‘jalik salohiyati, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi va ekologik holatini hisobga olish hamda baholash maqsadlarida hududlarning davlat kadastrini olib boorish katta ahamiyat kasb etadi.

Shuning uchun “Hududlar davlat kadastrini” fanida alohida talabalar yuqorida keltirilgan masalalarni ilmiy texnikaviy, ilmiy tadqiqot yangiliklarini ishlab chiqarishga joriy etish, bu bilan sohadagi xarajatlar tannarxini 40 - 50 % ga qisqarishga olib keladi. Shuning uchun ushbu fan asosiy ixtisoslik fani hisoblanib, sohadagi fanlarning ajralmas bir bo‘g‘inidir.

Fanni o‘qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning “Hududlar davlat kadastrini” fanini o‘zlashtirishlari uchun o‘qitishning ilg‘or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion - pedagogik texnologiyalarini tadbiq qilish muxim ahamiyatga egadir. Fanni o‘zlashtirishda darslik, o‘quv va uslubiy qo‘llanmalar, ma’ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektorn materiallar, virtual stenular hamda geodezik signal, markaz va reperlarning namunalari va maketlaridan foydalaniladi. Ma’ruza va amaliy mashg‘ulot darslariga mos ravishdagi ilg‘or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim. Bu ta’lim o‘z mohiyatiga ko‘ra ta’lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to‘laqonli rivojlanishlarini ko‘zda tutadi. Bu esa ta’limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma’lum bir ta’lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog‘liq o‘qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondoshuv. Ta’lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o‘zida mujassam etmog‘i lozim: jarayonning mantiqiyliqi, uning barcha bo‘g‘inlarini o‘zaro bog‘langanligi, yaxlitligi.

Dialogik yondashuv. Bu yondoshuv o‘quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o‘z-o‘zini faollashtirishi va o‘z-o‘zini ko‘rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

Muammoli ta’lim. Ta’lim mazmunini muammoli tarzda taqdim qilish orqali ta’lim oluvchi faoliyatini aktivlashtirish usullaridan biri. Bunda ilmiy bilimni obektiv qarama-qarshiligi va uni hal etish usullarini, dialektik mushohadani shakllantirish va rivojlantirishni, amaliy faoliyatga ularni ijodiy tarzda qo‘llashni mustaqil ijodiy faoliyati ta’minlanadi.

Axborotni taqdim qilishning zamonaviy vositalari va usullarini qo‘llash. yangi kompyuter va axborot texnologiyalarini o‘quv jarayoniga qo‘llash.

O‘qitishning usullari va texnikasi. Ma’ruza (kirish, mavzuga oid, vizuallash), muammoli ta’lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.

O‘qitishni tashkil etish shakllari: dialog, polilog, muloqot hamkorlik va o‘zaro o‘rganishga asoslangan frontal, kollektiv va guruh.

O‘qitish vositalari: o‘qitishning an’anaviy shakllari (darslik, ma’ruza matni) bilan bir qatorda – kompyuter va axborot texnologiyalari.

Monitoring va baholash: o‘quv mashg‘ulotida ham, butun kurs davomida ham o‘qitishning natijalarini rejali tarzda kuzatib borish. Kurs oxirida test topshiriqlari yoki yozma ish variantlari yordamida tinglovchilarning bilimlari baholanadi.

Ma’ruza mashg‘ulotlari

T/r	7-semestr	Soat
1	Hududlar davlat kadastri tizimi maqsadi, vazifalari va tamoyillari	8
2	Hududlar davlat kadastri va ma’lumotlar tizimi	6
3	Hududlar davlat kadastrini tashkil etish va yuritish xujjatlari	8
4	Hududlar davlat kadastri ma’muriy –hududiy birliklari va obyektlari	6
	Jami:	28 soat

8-semestr		
1	Hududlar davlat kadastrini bo'yicha maxsus vakolatli organlar	8
2	Hududlar davlat kadastrini tuzish tartibi	6
3	Hududlarning davlat kadastrini yuritish	8
4	Hududlarning davlat kadastri axborotidan foydalanish	6
	Jami:	28 soat

Ma'ruza mashg'ulotlari multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

Amaliy mashg'ulotlar.

T/r	7-semestr	Soat
1	Hududlar davlat kadastrini tashkil etish va yuritish normativ-huquqiy hujjatlarini o'rganish.	4
2	Hududlar davlat kadastrini tashkil etish va yuritishda asosiy tushunchalarning mazmuni va mohiyatini taxlil qilish.	4
3	Hududlar hududlar davlat kadastri obyektlarini o'rganish.	4
4	Hududlar davlat kadastrini tashkil etish va yuritish bo'yicha maxsus vakolatli organlarning vazifalari va vakolatlarini o'rganish.	4
5	Hududlar davlat kadastrining respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasidagi tashkiliy tuzilmasini o'rganish.	6
6	Hududlarning davlat kadastrini respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida yuritish tamoyillarini o'rganish.	6
	Jami:	28 soat
8-semestr		
1	Hududlar davlat kadastri ma'lumotlarini respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida yaratish va taqdim etish tizimini o'rganish.	4
2	Hududlarning davlat kadastrini respublika, mintaq, tuman va shaxar darajasida tuzish bosqichlarini o'rganish.	4
3	Hududlarning davlat kadastrini Respublika darajasida yuritishni	4

	o'rganish.	
4	Hududlarning davlat kadastrini mintaq darajasida yuritishni o'rganish.	4
5	Hududlarning davlat kadastrini tuman darajasida yuritishni o'rganish.	4
6	Hududlarning davlat kadastrini shahar darajasida yuritishni o'rganish.	4
7	Hududlarning davlat kadastri axborot resurslaridan foydalanish va xavfsizligini ta'minlashni o'rganish.	4
	Jami:	28 soat

Amaliy mashg'ulotlar multimediya qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonida nbelgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimediya qurilmalari yordamida o'tkaziladi.

Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzularinomi	Dars soatlari hajmi
7-semestr		
1	Davlat yer kadastri	4
2	Foydali qazilma konlari, belgilari va texnogen hosilalar davlat kadastri	4
3	Davlat suv kadastri	4
4	Davlat o'rmon kadastri	4
5	O'simliklar dunyosi obyektlari davlat kadastri	4
6	Hayvonot dunyosi davlat kadastri	4
7	Muhofaza etiladigan tabiiy hududlar davlat kadastri	4

8	Binolar va inshootlar davlat kadastri	4
9	Davlat shaharsozlik kadastri	4
10	Gidrotexnika inshootlari davlat kadastri	4
11	Tarixiy va madaniy yodgorliklar davlat kadastri	4
12	Avtomobil yo‘llari davlat kadastri	3
8-semetr		
1	Temir yo‘llar davlat kadastri	4
2	Transport quvurlari davlat kadastri	4
3	Aloqa obyektlari davlat kadastri	4
4	Energetika obyektlari davlat kadastri	4
5	Chiqindilarni ko‘mib tashlash va utillashtirish joylari davlat kadastri	4
6	Tabiiy xavfi yuqori bo‘lgan tegralar davlat kadastri	4
7	Texnogen xavfi yuqori bo‘lgan tegralar davlat kadastri	4
8	Kartografiya-geodeziya davlat kadastri	4
9	Yerdan foydalanuvchilar, tuman miqyosida axborotlar yig‘ish	4
10	Davlat kadastrlari yagona tizimi bo‘yicha axborotlar bazasini yaratish	4
11	Yerdan foydalanuvchilar, viloyat miqyosida axborotlar yig‘ish	4
12	Yerdan foydalanuvchilar, Respublika miqyosida axborotlar yig‘ish	3
Jami		94

Mustaqilo‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadigan va unita qdimotitashkil qilindi.

Laboratoriya mashg‘ulotlari

Laboratoriya mashg‘ulotlari rejalashtirilmagan.

Kurs ishini tashqil etish bo‘yicha ko‘rsatmalar.

Fan bo‘yicha kurs ishini namunaviy o‘quv rejada ko‘zda tutilmagan.

Fan bo‘yicha talabalar bilimni nazorat qilish.

Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirishini aniqlash uchun quyidagi baholash turlari o'tkaziladi:

Oraliq baholash (OB) - semestr davomida talabanning fan o'quv dasturini tegishli tugallangan bo'lim(lar)ini o'zlashtirishini baholash usuli. OB soni (bir semestrda 2 tadan oshmasligi lozim) va shakli (suhbat, yozma ish, og'zaki so'rov, test o'tkazish, kollokvium, hisob-grafika ishi, nazorat ishi, kurs ishi, kurs loyixasi, ijodiy topshiriq va hokazo) fan xususiyati va unga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi;

Yakuniy baholash (YAB) - semestr yakunida talabanning muayyan fan buyicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishini baholash usuli. U asosan tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan yozma ish, og'zaki so'rov, test, ijodiy ish va boshqa shakllarda o'tkaziladi.

Talabanning fan buyicha o'zlashtirishini baholashda quyidagi namunaviy mezonlar tavsiya etiladi:

5 (a'lo) baho:

xulosa va qaror qabul qilish;
ijodiy fikrlay olish;
mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo'lish.

4 (yaxshi) baho:

mustaqil mushohada yurita olish;
olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
mohiyatini tushunish;
bilish, aytib berish;
tasavvurga ega bo'lish.

3 (qoniqarli) baho:

mohiyatini tushunish; bilish, aytib berish; tasavvurga ega bo'lish.

2 (qoniqarsiz) baho:

dasturni o'zlashtirmaganlik; fanning mohiyatini bilmaslik; aniq tasavvurga ega bo'lmaslik; mustaqil fikrlay olmaslik.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar.

1. Bobojonov A.R., Raxmonov K.R. va boshqalar, Davlat kadastrlari asosi . Ma'ruzalar to'plami. T.. TIMI, 2004.
2. Nishonboyev N.M. Davlat kadastrlari asoslari. O'quv qo'llanma T.TAQI 2008.
3. Yer munosabatlarini davlat tomonidan tartibga solishga doir qonun va me'yoriy hujjatlar to'plami. T., 2000y.
4. Juraqulov D.O. Yer va bino inshootlar huquqi. – T.: SamDAQI, 2019. – 315 b.
5. Juraqulov D.O., Yarkulov Z.R., Burxonov T.S. Yer huquqi va kadastrlari. – Samarqand: SamDAQI, 2019. – 328 b.
6. Sizov A.P. Zemleustroystvo i kadastrlari. - M.: MIIGAiK, 2016. –82s.
7. Thomas M. Lillesand, Ralph W. Kiefer, Jonathan W. Chipman. Remote sensing and image interpretation. Sixth edition – Chaudhary Press (India), 2016. – 754p.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. "O'zbekiston".2016 yil.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 31 maydagi «Yerlarni muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish borasida nazoratni kuchaytirish, geodeziya va kartografiya faoliyatini takomillashtirish, davlat kadastrlari yuritishni tartibga solish chora-tadbirlari to'g'risida» PF-5065-son farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasining 1998 yil 30 apreldagi "Yer kodeksi".
4. O'zbekiston Respublikasining. «Davlat kadastrlari to'g'risida"gi Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005 yil 30 iyundagi "Ayrim davlat kadastrlarini yuritish tartibi to'g'risidagi Nizomlarni tasdiqlash haqida"gi 152-son qarori.

Internet saytlari

1. <http://www.stroy.ru>

2. www.lex.uz– O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
3. <http://www.rambler.ru>
4. www.kadastr.ru
5. <http://www.gisinfo.ru/edu/edu.htm>

